

Beslutsinstans: Socialnämnd

Datum och tid: Måndag 1 juni 2026 Kl. 08:30

Plats: Hillingsäter

1	Upprop		
2	Val av justerare		
3	Strukturering av äldreomsorg	2026/133	2 - 12
4	Val av ledamöter till pensionärsrådet	2026/109	13
5	Ekonomisk månadsuppföljning	2026/132	
6	Ansökan om vårdnadsöverflytt enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	2026/135	14 - 25
7	Ansökan om vårdnadsöverflytt enligt 6 kap 8 § Föräldrabalken	2026/136	26 - 38
8	Riktlinjer med anledning av lagändring i alkohollagen	2026/138	39 - 60
9	Medskick till politiskt samråd	2026/137	61
10	Ordförandens information	2026/50	
11	Socialchefens information	2026/51	
12	Meddelanden 2026	2026/7	62
13	Återrapportering av delegationsbeslut 2026	2026/9	63 - 85

Helen Greus
Socialnämndens ordförande

Alexandra Järvelä Stenlund
Nämndsekreterare

Socialnämnden
Socialchef
Gunnar Wigstrand

Tjänsteskrivelse
2026-05-20
2026/133

Tjänsteskrivelse strukturering av framtida äldreomsorg

Beslutsförslag

Socialnämnden uppmanar kommunfullmäktige att aktivera arbetet med en förstudie av Lillågården och därigenom förslag på en framtida struktur för särskilt boende.

Ärendets beredning

Socialnämndens presidium

Sammanfattning av ärendet

Kommunen står inför demografiska utmaningar med en ökande andel äldre invånare och ett växande behov av hållbara lösningar inom äldreomsorgen. Mot denna bakgrund bedömer nämnden att uppdraget i mål- och resursplan 2026–2029 om en förstudie av Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Ärendebeskrivning

Kommunen står inför långsiktiga demografiska utmaningar där andelen äldre invånare förväntas öka under kommande år. Detta innebär ett ökat behov av hållbara och flexibla lösningar inom äldreomsorgen.

För att kunna hitta bra lösningar har en utredning gjorts för att se vad det finns för mark som skulle kunna vara lämplig för ett framtida äldreboende. I Färgelanda finns tre områden där det kan vara möjligt att anlägga äldreboende. Detaljplanerna tillåter bostäder, i vissa fall flerbostadshus och de geotekniska utredningarna visar på relativt god stabilitet. Platserna är Gränstorpet, Håvestensområdet och området vid särskilda boendet Soläng, väster om väg 172. Förklaring till detta återfinns i bilaga ett.

Med denna undersökning som grund behövs ett mer gediget arbete för att undersöka vidare om någon av dessa platser är intressanta för framtida exploatering eller ej. Samtidigt behöver framtiden för Lillågården utredas och där är informationen som kommit fram i denna utredning viktig.

Med hänvisning till detta anser nämnden att uppdraget i mål och resursplanen 2026-2029 om en förstudie på Lillågårdens framtida användningsområde behöver aktiveras.

Ekonomisk konsekvensbeskrivning

Finns avsatta medel till detta i mål och resursplanen för 2026–2029

Sociala och miljömässiga konsekvenser

En översyn av framtida boendestruktur och lokalanvändning kan bidra till långsiktigt hållbara lösningar inom äldreomsorgen samt ett mer effektivt nyttjande av kommunens resurser och fastigheter.

Beslutsunderlag:

Underlag avseende framtida behov inom äldreomsorgen och Lillågårdens verksamhet.

Tjänsteskrivelse strukturering av framtida äldreomsorg

Sändlista:

Kommunfullmäktige

Gunnar Wigstrand
Socialchef

Sektor samhällsbyggnad
Plan- och byggenheten

Svar på förfrågan
Datum: 2026-04-20
Dnr:

Lämplig mark för äldreboende

Nedan följer svar på förfrågan om var det finns detaljplanerad mark som tillåter äldreboende i kombination med var geotekniska utredningar har gjorts. Syftet är se var det finns mark som kan vara lämplig samt utesluta var det är olämpligt att bygga.

I svaret ingår endast mark som uppfyller kriterierna:

- Oexploaterad mark
- Mark som undersökts geotekniskt, översiktligt eller för särskilda ändamål
- Mark i Färgelanda och Högsäters tätorter

Sammanfattning

Sju oexploaterade något större områden har undersökts. På alla områden finns minst en geoteknisk utredning gjord.

Två av områden i Färgelanda centrum, norr om Timmervägen och Höjdenplanen, kan endast bebyggas med lättare byggnader och kan även då behöva grundläggas med pålning. Här tillåter gällande detaljplaner inte heller någon form av bostäder.

På två ställen i Solbergsområdet i Högsäter kan marken eventuellt tåla tillräckligt stora laster. Marken är översiktligt utredd för radhus, men framför allt för friliggande villor. Det är flera utredningar gjorda men de behöver studeras lite närmare för att se vad som är möjligt, alternativt behövs en ny utredning där lasterna från ett äldreboende utreds.

I Färgelanda finns tre områden där det kan vara möjligt att anlägga äldreboende. Detaljplanerna tillåter bostäder, i vissa fall flerbostadshus och de geotekniska utredningarna visar på relativt god stabilitet. Platserna är Gränstorpet, Håvestensområdet och området vid särskilda boendet Soläng, väster om väg 172.

Postadress	Besöksadress	Telefon/Fax	Bankgiro/Organisationsnummer
Färgelanda kommun 45880 Färgelanda	Allhemsvägen 5	Tfn 0528-567000 Tfn IFO 0528-567600 Fax IFO 0528-567704	BG 890-9269 Org nr 212000-1421

Den här inledande undersökning är mycket översiktlig och endast framtagen för att få en första inblick i var det kan vara lämpligt eller olämpligt att bygga ett äldreboende.

Markanvändning som tillåter äldreboende

Vård (D): Den vanligaste beteckningen i detaljplaner för äldreboenden *där vårdinslagen är mycket omfattande.*

Omfattar byggnader för vård at kroppsliga och psykiska sjukdomar, samt serviceboenden.

Bostäder (B): Äldreboenden kan ibland förläggas på mark för bostäder, särskilt om det handlar om trygghetsboende eller servicehus, då verksamheten ofta likställs med bostadsändamål, *är utformat som lägenheter och betraktas som den enskildes hem.*

Markanvändningen bör följa bestämmelser om vilken typ av bostäder som får byggas.

Det kan till exempel vara friliggande småhus (BF) eller radhus (BSr) eller flerbostadshus.

Vilket som gäller framgår av plankartans planbestämmelser.

Kombinerad användning D + B. Ger möjlighet för båda ändamålen enskilda boenden och vård. Kan kommenteras av Lantmäteriet då det är både användning för enskild och allmän kvartersmark. Det finns inlösnings regler att ta hänsyn till.

1 Färgelanda Prästgård 1:204 - Centrum norr om Timmervägen

Geoakt

Färgelanda 68, Bohusgeo 1996

Detaljplanen tillåter i dagsläget inte vård, bostäder eller centrum

Sammanfattning geoteknik

I den norra och mellersta delen finns organisk jord och lera som inte bedöms tåla belastning utan att långtidssättningar uppkommer. (Underkonsoliderad)
Grundläggning bör utföras med kohesions- eller stödpålar. Risken för sättningsskillnader mellan byggnader och omgivande mark bör beaktas.

I södra delen (norr om Timmervägen) bedöms leran tåla belastning utan att långtidssättningar uppkommer.

Det finns möjlighet att grundlägga lätta till måttligt tunga byggnader.

Marken bedöms som olämplig för tyngre byggnader.

2 Färgelanda Prästgård 1:204 - Höjden planen

Geoakter

Färgelanda 09, K konsult 1970

Färgelanda 11, K-Konsult 1971

Färgelanda 63, Bohusgeo 1991

Detaljplanen tillåter i dagsläget inte vård, bostäder eller centrum

Sammanfattning geoteknik

Undersökningen gäller lätta radhus i trä

Lös och kvickig lera med risk för långtidssättningar.

De trevåningshus som planerades rekommenderades att flyttas österut. Där de tidigare planerades bedöms risk för sättningar och sprickbildning vara stor för tyngre hus.

Utredning för dagcenter och servicelägenheter väster om trevåningshusen.

Grundläggning: Ingen last kan påföras utan att långtidssättningar uppkommer. Från 6 á 7 meter djup kan däremot viss belastning påföras.

Möjligheten att grundlägga byggnader på mark är troligtvis starkt begränsade. Lätta envåningsbyggnader kan eventuellt påföras med kompenserad grundläggning. Stora krav behöver ställas på grundkonstruktionens styvhet. Byggnader med två eller fler våningar bör troligen genomgående grundläggas med pålar, i första hand stödpålning.

Marken bedöms som olämplig för tyngre byggnader

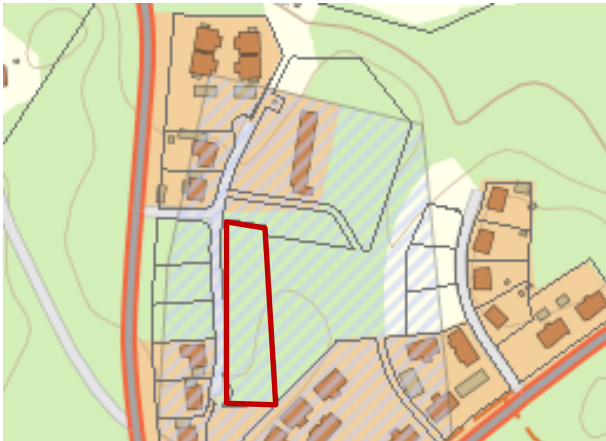
3 Färgelanda Prästgård 1:204 - Gränstorpet

Geoakt

Färgelanda 33, BBK 1980

Färgelanda 37, BBK 1980

Detaljplanen tillåter sammanbyggda hus i rödmarkerat område

Sammanfattning geoteknik

BBK 1980

Planerad bebyggelse, flerfamiljshus och enfamiljshus

Inom de västra och södra delarna kan belastning från t ex tvåvånings flerfamiljshus påföras utan att större sättningar uppkommer.

Inom fastmarkspartierna bedöms sättningarna bli försumbara. Här bedöms flerfamiljshus ha de gynnsammaste förhållandena för grundläggning.

Skredrisken bedöms större i

BBK 1980

En extra undersökning runt bäckravinen

Inom det rödmarkerade område tillåter detaljplan sammanbyggda bostäder och geotekniken tyngre byggnader.

4 Dyrtorp 1:3 – Håvestensområdet söder om vårdcentralen

Geoakt
Färgelanda 53
Konsultföretaget GF 1987

Detaljplanen tillåter bostäder i en och två våningar

Sammanfattning geoteknik

Konsultföretaget GF 1987 Området avses bebyggas med flerfamiljshus

Stora delar består av överkonsoliderad lera och förutsättningarna för grundläggning på plattor bedöms vara goda. Området med torv och gyttja bör ej utnyttjas för bebyggelse. Laster från 30 kPa till 100 kPa bedöms kunna påföras på olika platser.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter bostäder och där geotekniken kan tillåta tyngre byggnader. Exakt var behöver undersökas närmare.

5 Dyrtop 1:3 – Vid särskilda boendet Soläng

Geoakt

Färgelanda 39, Bohusgeo 1981

Detaljplanen tillåter bostäder i 2 våningar

Sammanfattning geoteknik

Avsikten med utredningen är att översiktligt ge underlag för bedömning av sättnings- och stabilitetsförhållanden inom området.

Endast mycket små laster bör påföras inom området 10–15 meter från Lillåns släntrökn. För området 15–100 meter från Lillån kan en belastning och 15 kPa tillåtas för att inte riskera sättningar. För övriga området är inte skredrisken mot Lillån överhängande.

För övriga mark, mer än 100 meter från Lillån bestäms risken gällande lokalt grundbrott av grundläggningsdjup, omgivande markyta och belysningsytans storlek och jordlagrens hållfasthetsegenskaper. Detta har inte utretts i undersökningen. Översiktligt bedöms marken tåla en belastning på upp till 40–50 kPa.

Byggnader bör kunna grundläggas på grundsulor eller hel styv bottenplatta.

Vid projektering av området bör geotekniken undersökas i detalj för avsett ändamål.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter bostäder och där geotekniken kan tillåta tyngre byggnader. Exakt var behöver undersökas närmare.

6 Solberg 1:173

Geoakt

Högsäter 04, K-konsult 1974

Högsäter 09, Göteborgs förorter 1979

Högsäter 24, Geo-gruppen AG 2009 (Se bild nedan)

Detaljplan tillåter bostäder

Sammanfattning geoteknik

Flera geotekniska utredningar har gjorts i området, dels övergripande, dels på separata tomter eller avgränsade områden. Förutsättningar som undersökts är grundläggning av småhus och i några fall radhus.

Hela områdets totalstabilitet är tillfredsställande men kan försämrats beroende på typ av byggnation och olika ingrepp. Olika sektioner har olika stabilitet och de geotekniska utredningarna behöver undersökas noggrannare för att kunna utläsa i vilka områden som har vilken stabilitet. Troligtvis är det oexploaterade området det område som har sämst stabilitet, men det är osäkert och behöver kontrolleras.

2009

Gjordes en utredning i området som gällde parkering, friliggande villor och en idrottshall. Stabiliteten har bedömts som tillfredsställande mellan 30–50 kPa i en del av området.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter friliggande bostäder. Om marken kan tillåta tyngre byggnader behöver studeras noggrannare i de geotekniska utredningar som är gjorda alternativt utredas igen.

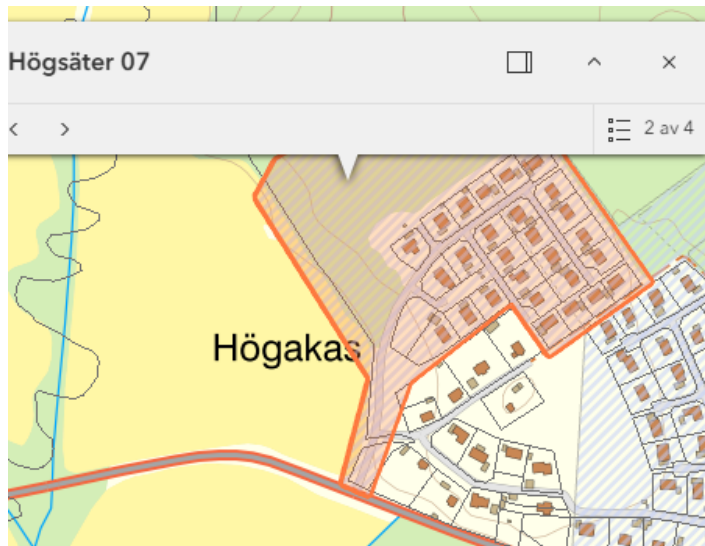

7 Solberg 1:173

Geoakt

Högsäter 05, 06, 07 Göteborgs förorter 1977

Byggnadsplan Solbergområdet tillåter bostäder, friliggande (BF), d v s 1-2 bostadshus

Sammanfattning geoteknik

Geotekniska utredningen undersöker möjligheten att bygga friliggande bostäder, villor, samt lämplig grundläggning. Belastningsprov visar att leran är förkonsoliderad för minst 70 kPa och utredningen visar att laster upp till motsvarande ca 4 m uppfyllnad endast ger små sättningar.

Inom planområdet finns oexploaterad mark som tillåter friliggande bostäder. Om marken kan tillåta tyngre byggnader behöver studeras noggrannare i de geotekniska utredningar som är gjorda alternativt utredas igen.

Sektor/enhet
Nämndsekreterare
Alexandra Järvelä Stenlund

Beslut
2026-05-12
2026/109

Tjänsteskrivelse

Beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att välja två ledamöter och en ersättare från Socialnämndens presidie för att företräda nämnden i Pensionärsrådet.

Ärendets beredning

Socialnämndens presidie.

Sammanfattning av ärendet

Pensionärsrådets reglemente har reviderats. I det nya reglementet framgår att två ledamöter ska väljas från socialnämnden.

Ärendebeskrivning

I och med att pensionärsrådets reglemente har reviderats och två ledamöter ska väljas från Socialnämnden behöver beslut fattas om detta.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse

Sändlista:

Pensionärsrådet

Alexandra Järvelä Stenlund
Nämndsekreterare

Gemensamma riktlinjer avseende alkohollagen (2010:1622), lag om tobak och liknande produkter (2018:2088), lag om tobaksfria nikotinprodukter (2022:1257) samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel (2009:730)

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att anta reviderad version av Gemensamma riktlinjer gällande serveringstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, tobaksfria nikotinprodukter samt receptfria läkemedel.

Revideringen har genomförts med anledning av ändringar i alkohollagen som träder i kraft den 1 juni 2026, bland annat avseende slopat krav på matsservering vid serveringstillstånd.

Sammanfattning av ärendet

Riktlinjerna har reviderats med anledning av ändringar i alkohollagen som träder i kraft den 1 juni 2026. Lagändringen innebär bland annat att kravet på matsservering vid serveringstillstånd tas bort.

Revideringen syftar till att anpassa riktlinjerna till det nya regelverket samt tydliggöra frågor kring ordning, nykterhet, tillsyn och alkoholpolitiska olägenheter.

Även vissa språkliga och redaktionella justeringar har genomförts.

Beskrivning av ärendet

Dalsland & Säfles Alkohol- och Tobaksenhet riktlinjer är ett levande dokument som kontinuerligt behöver ses över och uppdateras utifrån förändringar i lagstiftning, rättspraxis och verksamhetens behov.

Riktlinjerna har nu reviderats med anledning av ändringar i alkohollagen som träder i kraft den 1 juni 2026. Lagändringen innebär bland annat att det tidigare kravet på matsservering vid serveringstillstånd tas bort. Detta medför behov av att anpassa delar av kommunernas gemensamma riktlinjer.

Revideringen omfattar främst borttagande av inaktuella krav kopplade till matutbud och köksutrustning. Samtidigt har riktlinjerna förtydligats avseende ordning, nykterhet, alkoholpolitiska olägenheter, serveringsmiljö och tillsyn. Syftet är att säkerställa fortsatt rättsäker och likvärdig handläggning samt tydliga förutsättningar för tillsynsarbetet.

Lagändringen påverkar främst regler kring matsservering och serveringsmiljö. Övriga delar av tillståndsprövningen, såsom lämplighetsbedömning, ekonomisk skötsamhet, ordning och nykterhet samt tillsynsansvar, kvarstår i huvudsak oförändrade.

I samband med revideringen har även vissa språkliga och redaktionella justeringar genomförts för att tydliggöra innehållet och skapa en mer enhetlig struktur i dokumentet. Nya eller väsentligt ändrade delar har markerats med röd färg.

Revideringen ska ses som en första anpassning till det nya regelverket. Ytterligare översyn av riktlinjerna kan bli aktuell framöver i takt med att rättspraxis och nationella vägledningar utvecklas.

Jeanette Krafft
alkohol/tobakshandläggare

Daniel Berglöv
alkohol/tobakshandläggare

Beslutet skickas till

Dalsland & Säfles Alkohol- och Tobaksenhet

Gemensamma riktlinjer i Dalslandskommunerna och Sjöfles kommun.

Serveringstillstånd, Gårdsförsäljningstillstånd, servering och försäljning av folköl, försäljning av tobaksvaror, vissa receptfria läkemedel, e-cigarettor och påfyllningsbehållare, Tobaksfria nikotinprodukter samt tillsyn av rökfria skolgårdar.

Reviderad maj 2026 med anledning av ändring i alkohollagen avseende slopat krav på matservering vid serveringstillstånd. Ändringar och tillägg i dokumentet är markerade med rött.

Under 25?

Visa leg!

Handsh, kommunen och Länsstyrelsen i samverkan

Rökning förbjuden
på utomhusområden

11 tobakslagen

Innehåll

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Sjöfles	3
Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen	3
Kommunens informationsskyldighet	4
Serveringstillstånd	4
Serveringstillstånd, vad krävs?	5
Kunskapsprov	6
Serveringslokaler	6
Uteservering	6
Serveringsverksamhetens utformning	7
Serveringstider	7
Krav på kassaregister	7
Musikevenemang och ungdomliga miljöer	8
Alkoholpolitiska olägenheter	8
Diskriminering i samband med restaurangbesök	9
Gårdsförsäljningstillstånd	9
Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap	9
Cateringstillstånd	10
Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme	10
Särskilt tillstånd för provsmakning	10
Särskilt tillstånd för pausservering	11
Tillfälligt tillstånd för allmänheten	11
Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap	12
Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang	12
Rumsservering på hotell	13
Kryddning av snaps	13
Tillsyn	13
Ingripande och påföljder vid överträdelser	14
Folkölsförsäljning	15
Tillstånd enligt tobakslagen	15
Handläggning	15
Tillsyn	16
Tillsynsavgifter	17
Remissyttranden	17
Egenkontroll	17
Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare	18
Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter	18
Tillsyn rökfria skolgårdar	18
Receptfria läkemedel	18
Tillsynsavgifter	19
Överklagande	19
Kontakter	20

Dalsland & Säffles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Gemensam handläggning och tillsyn i Dalsland och Säffle

De fem Dalslandskommunerna: Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål samt Säffle kommun, har gemensam handläggning och tillsyn av servering och tobakstillstånd, tillsyn av tobaksliknande produkter, folköl, receptfria läkemedel samt rökfria skolgårdar. När det gäller tillsyn av försäljning av receptfria läkemedel, och rökfria skolgårdar ingår inte Säffle kommun, Alkohol/tobakshandläggarna svarar också på remisser från Lotteriinspektionen avseende värdeautomatspel.

Alkohollagens regler styr hur servering av alkoholdrycker får ske. Syftet med reglerna är att begränsa den alkoholkonsumtion som kan vara skadlig till exempel berusningsdrickande, allt för tidig alkoholdebut och olägenheter såsom ordningsstörningar.

Stadigvarande serveringstillstånd samt stadigvarande tillstånd för tobaksförsäljning ges av tillståndsenheten enligt delegation vid beviljande, vid avslag och tveksamheter beslutar ansvarig nämnd. Vid tillfälliga tillstånd tas beslut av tillståndsenheten enligt delegation.

Det är också kommunen som tillsammans med Polisen är tillsynsmyndighet med uppgift att se till att lagarna följs. Kommunen har tillsammans med polismyndigheten även tillsynsansvaret när det gäller försäljning av folköl och tobak samt e-cigaretter med påfyllnadsbehållare, vilket framför allt syftar till att förhindra försäljning till underåriga.

I Dalsland och Säffle ska alkoholservering och tobaksförsäljning ske på ett ansvarsfullt sätt som tar hänsyn till människors trygghet och hälsa. Detta dokument ska tydliggöra vad som gäller kring serveringstillstånd, receptfria läkemedel, e-cigaretter med påfyllnadsbehållare, rökfria skolgårdar samt folköl- och tobaksförsäljning.

Upprättade riktlinjer för den gemensamma handläggningen och tillsynen

Det är mycket viktigt att de riktlinjer som upprättas är tydliga för vad som gäller enligt alkohollagen och tobakslagen samt lagen om receptfria läkemedel, med hänsyn till de lokala förhållanden som tas vid tillståndsprövningen. Riktlinjerna ska vara kända hos tillståndshavare och allmänhet. Detta sker genom publicering på kommunernas hemsidor och vid kontakter med Alkohol- och Tobaksenheten. De ska vara politiskt förankrade och beslutade av de samverkande kommunernas ledning och spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå.

Syftet med riktlinjerna är att sökande ska kunna förutse om en etablering kan ges tillstånd i kommunen samt vilka krav kommunen ställer avseende ordning, nykterhet och lämplig serveringsmiljö. Det är också en förutsättning för likabehandling av ansökningar om serveringstillstånd och tobakstillstånd.

Enligt alkohollagen ska kommunerna upprätta tillsynsplaner. Det är viktigt att riktlinjerna inte får ersätta dessa. Tillsynsplanen ska redovisa det årliga planerade tillsynsarbetet mer ingående med till exempel antal tillsynsbesök, vilket slag av tillsyn som ska göras och hur

tillsynen ska förläggas över året. Däremot ska inte redovisas vilka serverings- eller tobaksförsäljningsställen som ska besökas, det bör ligga på handläggarna att själva bestämma.

Kommunens informationsskyldighet

Kommunerna har skyldighet att informera om vad som gäller enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt övriga anslutande författningar inom verksamhetsområdet. Informationen ska finnas tillgänglig hos Alkohol- och Tobaksenheten samt på kommunernas hemsidor.

Alkohol- och Tobaksenheten har även till uppgift att vägleda och ge stöd vid ansökningar samt kontrollera att tillståndshavare och verksamhetsutövare följer gällande lagstiftning och villkor.

Serveringstillstånd

Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd

- Att minska överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna.
- Att bidra till en förbättrad folkhälsa.
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller tillstånd.
- **Att säkerställa att alkoholservering sker på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till ordning, nykterhet och människors hälsa.**
- Att se till att den som söker tillstånd ska få ett professionellt och tydligt bemötande
- Att verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.
- Vid alla beslut som kan påverka ungdomar och barn, tex rörande serveringstillstånd och tobakstillstånd i närheten av skolor och andra barn/ungdomsmiljöer ska i första hand hänsyn tas till barnens och ungdomarnas bästa.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning för att begränsa de skador alkohol kan orsaka. Utgångspunkten i svensk alkoholpolitik samt i Dalslandskommunerna och Sjöfles kommun är att skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen. **Vid prövning av serveringstillstånd ska särskild hänsyn fortsatt tas till ordning, nykterhet och risken för alkoholpolitiska olägenheter.**

Olika typer av serveringstillstånd:

Det finns olika typer av serveringstillstånd:

- Stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten (även trafikstillstånd)
- Stadigvarande serveringstillstånd för slutet sällskap
- Stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet för slutet sällskap
- Gårdsförsäljningstillstånd
- Särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme
- Särskilt tillstånd för provsmakning

Särskilt tillstånd för pausservering

Tillfälligt serveringstillstånd för allmänheten

Tillfälligt utökat serveringstillstånd avseende serveringsyta eller -tid

Tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap

Tillfälligt tillstånd för provsmakning vid arrangemang

All försäljning av alkoholdrycker är tillståndspliktig.

Det finns emellertid ett undantag - Det krävs inget serveringstillstånd om **samtliga** nedanstående förutsättningar är uppfyllda:

- Serveringen avser ett enskilt tillfälle för i förväg bestämda personer
- Serveringen sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna och
- Serveringen äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Serveringstillstånd, vad krävs?

Ansökan om serveringstillstånd, oavsett om det gäller stadigvarande, tillfälligt, för allmänhet, för slutna sällskap, gemensam serveringsyta eller catering, Gårdsförsäljningstillstånd ska skickas till Alkohol- och Tobaksenheten i Melleruds kommun. För serveringstillstånd för s.k. trafikservering (servering på tåg, båt eller flyg) gäller att ansökan skickas dit där företaget har sitt säte.

Det finns i alkohollagen ingen generell rätt att få serveringstillstånd. Det görs en bedömning utifrån eventuella alkoholpolitiska olägenheter, Polisens yttrande över ordningsläget och Miljökontorets bedömning av störningsrisk för närboende. Bedömningen omfattar även serveringsställets lämplighet ur ordnings- och nykterhetssynpunkt.

Serveringstillstånd, Gårdsförsäljningstillstånd får meddelas endast den som visar att denne med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheter i övrigt, är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag". (8 kap 12 § 1 st. alkohollagen).

Detta medför att de som söker har kravet att:

- Inte varit straffat för brott som anses olämpliga ur alkohollagens perspektiv, eller kopplade till verksamheten de tre senaste åren
- Ha dokumenterad kunskap i alkohollagen
- Ha fyllt 20 år
- Inte vara restförd eller ha andra ekonomiska anmärkningar
- Kan visa varifrån insatt kapital till verksamheten kommer

I ett ansökningsärende ska det utredas om kraven i alkohollagen är uppfyllda. De ledamöter som ingår i företaget som söker tillstånd måste vare personligt och ekonomiskt lämpliga, uppfylls inte kraven avslås ansökan.

Den sökande har bevisbördan och ska komma in med alla handlingar, uppgifter och klargöranden som behövs för prövningen av ansökan. En ansökan om tillstånd kan avslås om den sökande inte inlämnar de begärda uppgifter och handlingar som behövs för tillståndsenhetens handläggning. En ansökan om tillstånd som inte kompletteras, ska avslås efter sex månader från ansökningsdatumet.

Enligt 5 § alkoholförordningen gäller att kommunen ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska få information om skälen för att handläggningstiden förlängs innan ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Kunskapsprov

För att få serveringstillstånd ska den sökande avlägga ett kunskapsprov i alkohollagen och anslutande föreskrifter. Huvudregeln är att kunskapsprov ska ske. I vissa fall kan kommunen underlåta provning då till exempel sökande redan har genomgått kunskapsprov eller har serveringstillstånd i någon annan kommun. Förfrågan ska då skickas till tillståndsgivande kommun för dokumentation om att tillståndshavaren skött sin verksamhet utan oegentligheter. Kunskapsprov ska avläggas **innan** tillstånd beviljas, oavsett om det gäller stadigvarande, gårdsförsäljning eller tillfälliga tillstånd, med undantag av vad som angetts ovan.

Serveringslokaler

Allmänt för serveringslokaler gäller att dessa ska vara registrerade som livsmedelsanläggning hos Miljökontoret. Lokalerna ska också vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt vilket bedöms av räddningstjänsten. De ska ha en överblickbar serveringsyta.

Serveringslokalen ska vara lämplig ur ordnings- och nykterhetssynpunkt. Serveringsytan ska vara tydligt avgränsad och möjlig att överblicka för serveringsansvarig personal och tillsynsmyndighet. Kommunen gör vid tillståndsprövningen en samlad bedömning av verksamhetens lämplighet och risken för alkoholpolitiska olägenheter.

Uteservering

På en uteservering gäller samma regler som för övrig alkoholservice avseende öppettider, ordning, nykterhet, kontroll över serveringsytan och tillåtna dryckesslag. En uteservering ska finnas i direkt anslutning till serveringsstället och omfatta ett tydligt avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Om det är fråga om offentlig plats enligt ordningslagen, krävs Polisens tillstånd, beviljat bygglov från kommunen eller dispositionsrätt för privat mark. Tidigare var uteserveringar säsongsbeviljade men nu gäller den tid som framgår i avtal om markupplåtelse som tecknats med kommunen, privat aktör eller Polisens tillstånd när det gäller gatumark. Finns det misstanke om

störningar och buller kan serveringstiden begränsas enligt Polisens eller Miljökontorets yttrande.

Uteserveringen ska kunna överblickas av serveringspersonalen för att kunna kontrollera vilka gäster som har tillgång till alkoholdrycker och upptäcka om olägenheter uppstår.

Serveringsverksamhetens utformning

Från och med den 1 juni 2026 gäller inte längre krav på eget kök eller särskilt matutbud för serveringstillstånd enligt alkohollagen.

Vid prövning av serveringstillstånd gör kommunen fortsatt en samlad bedömning av verksamhetens lämplighet utifrån ordning, nykterhet, överblickbarhet och risken för alkoholpolitiska olägenheter.

Serveringsverksamheten ska bedrivas på ett ansvarsfullt sätt och serveringsytan ska vara tydligt avgränsad och möjlig att överblicka för serveringsansvarig personal och tillsynsmyndighet.

Serveringstider

Normaltid för servering av alkoholdrycker är 11:00 till klockan 01:00. Om det på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras att olägenheter uppstår när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk finns för människors hälsa, **eller om verksamheten bedöms innebära särskild risk för alkoholpolitiska olägenheter, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.**

När det gäller serveringstiden, förutsätter ett serveringstillstånd efter kl 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om störningar. Detta gäller samtliga typer av serveringstillstånd. I Dalsland och Sjöfles har serveringstiden begränsats till att gälla som längst till kl 02.00, men undantag har förekommit till exempel vid slutna sällskap såsom bröllop där serveringstid har beviljats till kl 03.00 i lokaler med stadigvarande serveringstillstånd.

Detta sker i yttersta undantagsfall, detsamma gäller tider innan 11:00 på morgonen.

Vid gårdsförsäljningstillstånd gäller maxtiderna 10:00 till klockan 20:00.

Kommunen kan vid ansökan villkora om förordnade vakter efter vissa klockslag eller vid olika typer av evenemang. **Det är särskilt lämpligt att serveringsställen med sena serveringstider har personal som genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholserving.**

Krav på kassaregister

Skatteverket lagstiftning om kassaregister (2010:1631) innebär att stadigvarande serveringstillstånd för allmänheten omfattas av lagen och ska ha kassaregister med kontrollenhet vid sina tillställningar. De tillfälliga serveringstillstånden behöver endast ha kassaregister om försäljningen överskrider ett visst belopp. Se www.skatteverket.se.

Musikevenemang och ungdomliga miljöer

Vid musikevenemang och konserter är det viktigt att **serveringen sker under ordnade och kontrollerbara former** och att det finns tydliga regler för hur serveringen får bedrivas. Serveringen ska vara i ett väl avgränsat område. Villkor kan ställas om förordnade vakter. Kontroll av åldersgräns och nykterhet ska ske på ett tillfredsställande sätt.

Även stor återhållsamhet bör beaktas avseende ansökningar om serveringstillstånd vid idrotts-evenemang. När tillställningarna riktar sig huvudsakligen till barn och ungdomar under 18 år ska ansökan avslås. **Särskild hänsyn ska tas till risken för alkoholpolitiska olägenheter vid arrangemang med huvudsakligen ungdomlig målgrupp.**

Alkoholpolitiska olägenheter

Vid ansökan om serveringstillstånd, utökning eller förändringar av ett serveringsställe ska bedömning av risken för olägenheter alltid göras. Vid handläggningen görs bedömningen utifrån inskickad ansökan, remissvar från övriga myndigheter samt den kunskap som förvärvats avseende det aktuella området, den sökande eller serveringsstället. Även om sökande har uppfyllt kraven i 8 kap 12 § alkohollagen, kan ansökan avslås om serveringen kan befaras medföra olägenheter när det gäller ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. **Bedömningen omfattar även verksamhetens utformning, målgrupp och serveringsmiljö.**

Särskild noggrann bedömning, utvärdering och motivering för avslag ska göras om:

- *Polisen avstyrker ansökan med hänvisning till risk för ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning*
- *Miljökontoret avstyrker ansökan på grund av risk för störning från buller och annat liknande som befaras orsaka olägenheter för människors hälsa*
- *Ansökan avser restaurang som vänder sig till en ungdomlig publik **under 18 år***

Även dessa punkter ska särskilt beaktas innan tillstånd beviljas:

- Områden där antalet serveringstillstånd har ökat eller riskerar att öka till så hög omfattning att det finns risk för att alkoholpolitiska olägenheter kan uppstå
- Områden där återkommande missbruksförhållanden råder.
- **Områden där särskilda ordnings- eller trafiksäkerhetsrisker bedöms föreligga.**
- Områden i anslutning till idrottsplatser eller där det finns skolor, fritidsgårdar, ungdomsverksamhet eller andra ställen som utgör samlingsplatser för ungdomar.
- **Ansökan avser verksamhet med huvudsaklig inriktning mot alkoholserving och där risk för ordningsstörningar eller hög berusningsgrad bedöms föreligga.**

I Dalsland och Sjöfles förekommer att idrottsanläggningar och skollokaler används för tillfälliga arrangemang där alkohol serveras, både med och utan serveringstillstånd. Det är därför

särskilt viktigt att kontrollera **innan** tillståndsgivning att **ingen ungdomlig verksamhet bedrivs under tiden**, i eller i anslutning till de lokaler som ansökan avser.

Diskriminering i samband med restaurangbesök

Om en tillståndshavare eller dennes anställda i sin restaurangverksamhet döms för olaga diskriminering kan detta leda till att serveringstillståndet återkallas. Detta är ett allvarligt brott med direkt anknytning till serveringsverksamheten.

Alla som vistas i Dalsland och Sjöfles ska kunna känna sig trygga och säkra. Besökare och boende i Dalsland och Sjöfles har samma rättigheter att röra sig fritt, utan rädsla för att utsättas för brott eller kränkningar.

Gårdsförsäljningstillstånd

För att få sälja alkoholdrycker på den egna gården krävs tillstånd från kommunen där försäljningsstället finns. Tillstånd kan ges om den viktigaste delen av tillverkningen sker på plats och om årsproduktionen inte överstiger 75 000 liter sprit, 400 000 liter jästa drycker under 10 procent alkohol, samt 200 000 liter jästa drycker över 10 procent.

Försäljning får bara ske på den plats där huvuddelen av dryckerna tillverkats. För vinodlare gäller att försäljningen ska ske där majoriteten av druvorna odlats, och samtliga druvor måste komma från tillverkarens egen odling.

Köp är endast tillåtet för konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren. Arrangemanget ska äga rum i nära anslutning till försäljningsstället och vara avgiftsbelagt. Vid varje besök får en konsument köpa högst 0,7 liter spritdryck, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker.

Dryckerna ska lämnas ut i samband med försäljningen. Tillverkaren ansvarar även för att det finns ett fungerande egenkontrollprogram.

Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd beslutas av tillståndsenheten enligt delegation vid beviljande. Vid avslag eller tveksamheter fattas beslut av ansvarig nämnd i respektive kommun. Under handläggningen inhämtas yttranden från Polis, Skatteverket, Miljökontoret och Räddningstjänsten. I särskilda fall kan även Tullverket, Sjöfartsverket och Kronofogden tillfrågas.

Bedömningen omfattar bland annat sökandens ekonomiska vandel, förekomst i belastningsregistret, risk för störningar samt uppgifter om taxerad inkomst och fastighetsägande. Avstyrker exempelvis Polisen, Räddningstjänsten eller Miljökontoret ansökan på saklig grund, kan det leda till avslag.

Handläggningstiden vid komplett ansökan är normalt cirka två månader, beroende på ansökningstrycket

Stadigvarande tillstånd för allmänheten och slutet sällskap

Ansökan om stadigvarande serveringstillstånd handläggs av tillståndsenheten och beslutas enligt delegation vid beviljande. Vid avslag eller tveksamheter fattas beslut av ansvarig nämnd i respektive kommun. Under handläggningen inhämtas yttranden från Polisen, Skatteverket,

Miljökontoret och Räddningstjänsten. I särskilda fall kan även Tullverket, Sjöfartsverket och Kronofogden tillfrågas.

Prövningen omfattar bland annat sökandens ekonomiska vandel och skötsamhet, förekomst i belastningsregistret samt risk för ordningsstörningar, buller eller andra alkoholpolitiska olägenheter. Remissinstanserna kan även lämna uppgifter om ekonomiska förhållanden och ägarförhållanden.

Utifrån inkomna remissvar görs en samlad bedömning av sökandens och verksamhetens lämplighet för serveringstillstånd. Bedömningen omfattar även verksamhetens lämplighet ur ordnings- och nykterhetssynpunkt. Om Polisen, Räddningstjänsten eller Miljökontoret avstyrker ansökan på saklig grund kan detta utgöra skäl för avslag.

Handläggningstiden vid komplett ansökan är beräknad till cirka två månader innan beslut beroende på ansökningsfrekvensen.

Cateringstillstånd

Ett cateringföretag får enligt alkohollagen endast bedriva servering till slutna sällskap. Det är möjligt att få stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet under förutsättning att den lokal där serveringen ska ske anmäls till och godkänns av kommunen inför varje serveringstillfälle.

Serveringen ska bedrivas under ordnade och kontrollerbara former samt i lokaler som är lämpliga ur ordnings- och nykterhetssynpunkt.

Anmälan om catering ska anmälas senast sju arbetsdagar före aktuell tillställning.

Särskilt tillstånd gemensamt serveringsutrymme

Enligt 8 kap. 14 § alkohollagen är det möjligt för flera tillståndshavare att använda samma serveringsyta, ett så kallat gemensamt serveringsutrymme. Detta kan exempelvis vara aktuellt vid festivaler eller andra arrangemang där flera aktörer delar på en gemensam serveringsyta inom ett tydligt avgränsat område.

För att särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme ska kunna beviljas krävs att samtliga deltagande aktörer har giltigt serveringstillstånd. Om serveringen inte sker i direkt anslutning till aktörens ordinarie serveringsyta ska tillfälligt serveringstillstånd först sökas för den aktuella serveringen. Därefter kan en gemensam ansökan om gemensamt serveringsutrymme lämnas in.

För gemensamt serveringsutrymme gäller följande:

- Serveringsytan ska vara tydligt avgränsad.
- Förordnade ordningsvakter ska finnas under hela tillställningen.
- Serveringsytan ska vara möjlig att överblicka och kontrollera ur ordnings- och nykterhetssynpunkt.

Handläggningstiden för särskilt tillstånd för gemensamt serveringsutrymme är ca 1 vecka vid komplett ansökan.

Särskilt tillstånd för provsmakning

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror producerade på den egna gården kan ansöka om stadigvarande serveringstillstånd för provsmakning på tillverkningsstället.

Företag som är upplagshavare kan ansöka om tillfälligt tillstånd för provsmakning.

Handläggningstiden vid komplett ansökan är densamma som för stadigvarande serveringstillstånd och för tillfälliga tillstånd **dvs två månader för stadigvarande och en månad vid tillfälliga tillstånd.**

Särskilt tillstånd för pausservering

I Dalsland och Sjöfles finns ett antal lokaler, såsom biografer, teatersalonger och Folkets Hus-lokaler, där opera-, film-, teater- eller musikföreställningar arrangeras. Dessa verksamheter har möjlighet att ansöka om särskilt tillstånd för pausservering och därigenom servera starköl och vin till besökare under paus i föreställningen.

Pausservering avser endast servering under ett kortare uppehåll mellan olika akter eller delar av föreställningen och kan inte omfatta hela arrangemanget. Pausen får inte vara längre än själva föreställningen.

Om alkoholdrycker ska serveras under annan tid än i paus krävs serveringstillstånd för allmänheten.

Tillfälligt tillstånd för allmänheten

Ett serveringstillstånd kan meddelas antingen som ett stadigvarande tillstånd eller ett tillfälligt tillstånd. Serveringstillståndet kan gälla för allmänheten eller för ett slutet sällskap, enligt 8 kap. 2 § alkohollagen.

Dalsland och Sjöfles har beslut fattats i taxan att tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten får beviljas för högst sex tillfällen per år och per aktör. Ett "tillfälle" kan omfatta flera sammanhängande dagar, exempelvis tre till fyra dagar i följd i samband med en festival eller liknande arrangemang.

Det är dock handläggande myndighet som i varje enskilt fall bedömer vad som ska räknas som ett tillfälle, utifrån arrangemangets karaktär och sammanhang.

Med hänsyn till de serveringsställen som har stadigvarande serveringstillstånd bör tillståndsgivning avseende tillfällig alkoholservering ske med återhållsamhet. Vid prövning av tillfälliga tillstånd görs en samlad bedömning av arrangemangets utformning, målgrupp, serveringsyta samt risken för ordningsstörningar och alkoholpolitiska olägenheter. Serveringsytan ska vara tydligt avgränsad och möjlig att överblicka för serveringsansvarig personal och tillsynsmyndighet.

När det gäller serveringstider förutsätter servering efter kl. 01.00 att Polisen eller Miljökontoret inte har något att erinra i fråga om ordning, störningar eller risk för alkoholpolitiska olägenheter.

Detta grundas på att serveringen ofta sker på annan plats än ordinarie serveringsställe och därför kan medföra särskilda risker ur ordnings- och nykterhetssynpunkt.

I Dalsland och Sjöfles är den längsta serveringstiden normalt till kl. 02.00.

Handläggningstiden vid komplett ansökan för tillfälligt tillstånd beräknas till cirka en månad.

Tillfälliga tillstånd för slutna sällskap

Med slutet sällskap avses sammanslutningar eller grupper som är begränsade i antal och där personkretsen är känd på förhand samt har ett gemensamt intresse.

Det kan exempelvis vara ideella föreningar eller byalag där det finns en tydlig organisation i form av styrelse eller annan ansvarig ledning. I Dalsland och Sjöfles kan tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap normalt beviljas för upp till sex tillfällen per halvår och sökande.

Vid prövning av tillfälliga tillstånd görs en samlad bedömning av arrangemangets utformning, målgrupp, serveringsyta samt risken för ordningsstörningar och alkoholpolitiska olägenheter. När det gäller serveringstider förutsätter servering efter kl. 01.00 att Polisen inte har något att erinra i fråga om ordning eller störningar. I Dalsland och Sjöfles är den längsta serveringstiden normalt till kl. 02.00.

Handläggningstiden vid komplett ansökan för tillfälligt tillstånd för slutna sällskap beräknas till 10 arbetsdagar.

Tillfälliga tillstånd för provsmakning vid arrangemang

Det är tillåtet att arrangera provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.

Följande förutsättningar gäller:

- Arrangören har stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser.
- Arrangören har stadigvarande serveringstillstånd för den lokal där provsmakningen ska äga rum.

Det kan även vara aktuellt att:

- Partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som erbjuds.

Om det redan finns stadigvarande eller tillfälligt serveringstillstånd för allmänheten avseende de drycker eller den lokal där provsmakningen ska äga rum, krävs endast en anmälan till kommunen senast sju dagar före arrangemanget.

Enligt alkohollagen finns inget krav på matservering vid provsmakning.

Rumsservering på hotell

Hotell som i sina lokaler har restaurangverksamhet med serveringstillstånd får erbjuda rumsservering. Detta gäller både servering från minibar och annan rumsservering. Det är inte nödvändigt att hotellet driver restaurangverksamheten i egen regi, men verksamheten ska bedrivas i hotellets lokaler. Serveringstillståndet ska omfatta de drycker som erbjuds vid rumsservering eller i minibar.

I övrigt gäller alkohollagens bestämmelser avseende bland annat serveringsansvarig personal, ordning, nykterhet och åldersgränser.

Kryddning av snaps

Den som har stadigvarande serveringstillstånd för spritdrycker har också rätt att krydda spritdrycker för servering av snaps i den egna verksamheten.

Verksamheten ska bedrivas i liten skala. Ett exempel kan vara att tillståndshavaren kryddar egen snaps till ett julbord eller liknande arrangemang.

Anmälan ska skickas till kommunen senast sju dagar innan första serveringstillfället äger rum

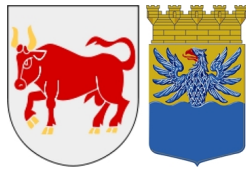
Tillsyn

Enligt 9 kapitlet 2 § och 3 § alkohollagen omfattar kommunens tillsynsansvar servering av alkoholdrycker samt marknadsföring av alkoholdrycker.

Marknadsföringen ska vara måttfull. Den får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana gästerna till att dricka alkohol. Marknadsföringen får inte särskilt rikta sig till eller skildra barn eller ungdomar under 25 år. Alkohol- och tobaksenheten ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn.

Tillsynen består av följande delar:

- **Förebyggande tillsyn.** Det innebär råd och vägledning till tillståndshavaren samt information, nätverksträffar och arbete enligt metoden, Ansvarsfull alkoholservering.
- **Inre tillsyn.** Kommunen granskar den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd om tillståndshavaren fortfarande uppfyller alkohollagens krav om personlig eller ekonomisk lämplighet. Vidare undersöks restaurangrapporterna samt övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och på webben.
- **Yttre tillsyn.** Den yttre tillsynen sker både i och utanför restaurangerna, yttre tillsyn genomförs som huvudregel av två personer. Tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde av serveringsställets alla lokaler, att ta del av bokföring och andra handlingar som rör verksamheten. Vid tillsynen tittar man bland annat på ordningen, gästernas berusningsgrad och att minderåriga inte serveras alkohol samt att serveringspersonalen begär legitimation av gäster som ser unga ut. **Särskild uppmärksamhet riktas mot serveringsställets förmåga att upprätthålla ordning och nykterhet samt kontroll över serveringsytan.**

- **Samordnad tillsyn** tillsammans med andra myndigheter såsom polisen, Skatteverket eller räddningstjänsten.

Tillsynen kan prioriteras särskilt mot verksamheter med sena serveringstider, ungdomlig målgrupp eller andra förhållanden som bedöms innebära förhöjd risk för ordningsstörningar eller alkoholpolitiska olägenheter.

Vi återkopplar alltid till tillståndshavaren efter genomförd tillsyn – oavsett om några anmärkningar har noterats eller inte. Återkoppling sker i första hand på plats om möjlighet finns, men vi skickar också en skriftlig återkoppling via e-post i efterhand. Detta bidrar till tydlighet, spårbarhet och möjlighet till dialog.

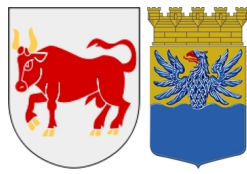
Ingripande och påföljder vid överträdelser

En påföljd för innehavare av serveringstillstånd kan vara erinran eller varning. Dessa ska vara förstahandsalternativ vid överträdelser av alkohollagen eller villkor kopplade till tillståndet. Återkallelse är den mest ingripande åtgärden och innebär att serveringstillståndet upphör att gälla.

- Erinran används vid lindrigare överträdelser där det exempelvis kan röra sig om missförstånd eller mindre brister som snabbt kan rättas till.
- Varning används vid allvarigare överträdelser där återkallelse ännu inte bedöms nödvändig. Det kan exempelvis gälla överservering, brister i ordning och nykterhet eller andra allvariga överträdelser av alkohollagen eller tillståndsvillkor.
- Återkallelse kan ske:
 1. När det med tillståndshavarens vetskap förekommit brottslig verksamhet på eller i anslutning till serveringsstället utan att tillståndshavaren ingripit.
 2. När tillståndshavaren brutit mot alkohollagen eller villkor för tillståndet och varning inte bedöms vara en tillräcklig åtgärd.
 3. När tillståndshavaren tilldelats flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningarna har rättats till.
 4. När tillståndet inte längre utnyttjas.

Exempel på brottslig verksamhet som kan föranleda återkallelse är narkotikabrott, häleri, koppleri, olaga diskriminering eller olovlig spelverksamhet. Brott såsom trafiknykterhetsbrott, våldsbrott, narkotikabrott eller ekonomisk misskötsamhet kan också medföra omprövning av serveringstillståndet.

Tillfälliga serveringstillstånd för allmänheten ska så långt som möjligt omfattas av tillsyn under någon del av den beslutade serveringstiden.

Folkölsförsäljning

Detaljhandel med och servering av folköl (öl klass II) är inte tillståndspliktigt enligt alkohollagen. Verksamheten ska dock anmälas till tillståndsenheten. Lokalen ska även vara registrerad som livsmedelsanläggning hos Miljö- och byggavdelningen.

Den som bedriver verksamheten ska utöva särskild kontroll över försäljningen eller serveringen genom egenkontroll. Ett egenkontrollprogram ska upprättas och lämnas in till tillståndsenheten i samband med anmälan.

Kommunen och Polisen är tillsynsmyndigheter.

Tillsynen omfattar bland annat kontroll av följande:

- Att försäljning eller servering inte sker till personer under 18 år.
- Att försäljning eller servering inte sker till märkbart påverkade personer.
- Att försäljning inte sker om det finns misstanke om att folkölen lämnas vidare till person under 18 år eller till någon som är märkbart påverkad.
- Att detaljhandel med folköl endast sker i verksamheter som säljer ett brett och varierat sortiment av livsmedel. Ett sortiment som huvudsakligen består av snacks, konfektyr eller liknande varor anses inte vara tillräckligt.
- Att skyltar med information om åldersgräns finns tydligt uppsatta.
- Att egenkontrollprogram finns upprättat och inlämnat till kommunen.

Tillsyn genomförs årligen samt vid behov eller vid uppmärksammade brister i verksamheten.

Tillstånd enligt tobakslagen

Ett av riksdagens mål för folkhälsan med den nya tobakslagen (2018:2088) lag om tobak och liknande produkter (LTLP) är ett minskat tobaksbruk. Syftet är att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak. Detta innebär att man vill se en minskad användning av tobak hos befolkningen och att ungdomar inte ska lockas att börja använda tobak. Dessutom vill man minska den illegala försäljningen. Försäljning av tobaksprodukter kräver tillstånd. Det ställs höga krav på ålderskontroll, att produkter är rätt märkta och att marknadsföringen är måttfull. För att få ett tillstånd krävs att man är lämplig vilket innebär att kravet på lämplighet inte bara gäller vid ansökningstillfället utan hela tiden som tillståndet används.

Denna lag innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak.

Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. Om den som ansöker om tillstånd avser att bedriva detaljhandel från ett försäljningsställe, ska tillståndet avse försäljningsstället.

Ett tillstånd får beviljas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag, 5 kap. 2 § Lag om tobak och liknande produkter.

Handläggning

Handläggningstiden beräknas från den dag en skriftlig ansökan om tobaksförsäljningstillstånd är komplett. Det är den sökandes ansvar att se

till att nödvändiga handlingar för beredandet av ärendet lämnas in till kommunen. Tillståndet beslutas enligt delegation av tillståndsenheten vid beviljande, men vid avslag eller vid tveksamheter ansvarig nämnd i respektive kommuner i Dalsland och Sjöfles.

Beslut om tillfälligt tobaksförsäljningstillstånd fattas av handläggande på tillståndsenheten enligt delegation. Ansökningsavgiften återbetalas inte vid avslag eller återtagen ansökan.

Normal handläggningstid för tillstånd är ca 1 månad från det att en komplett ansökan har inkommit till myndigheten och för tillfälliga tillstånd är handläggningstiden beräknad till ca två veckor.

Tillsyn

Kommunen har tillsammans med polisen tillsynsansvaret över försäljningen av tobaksprodukter. Tillsynen skall huvudsakligen inrikta sig på information, rådgivning samt att tobakslagens regler efterlevs.

Tillsynen innebär bland annat kontroll av följande:

- Att försäljning inte sker till personer som är under 18 år.
- Försäljning inte sker till någon som man misstänker överlämna tobaken till annan person som ej fyllt 18 år.
- Tydlig skyltning finns om åldersgräns.
- Tobaksvaror inte säljs i form av lösa cigaretter eller i förpackning om färre än 19 cigaretter.
- Bestämmelserna om varningstexter och marknadsföring följs.

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informationsinsatser till verksamheterna. Målet är att sprida kunskap om hur Lag om tobak och liknande produkter ska omsättas i praktiskt arbete.

- **Inre tillsyn** innebär att kommunen arbetar med att granska om den som har försäljningstillstånd fortfarande uppfyller lagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Detta arbete kan ske i samarbete med polismyndigheten och Skatteverket. Även kontroll av marknadsföring i annonser och på webben utförs.
- **Yttre tillsyn** är den granskning som sker då kommunen besöker försäljningsstället under pågående verksamhet för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsynen kan också ske genom så kallad samordnad tillsyn när kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter som polismyndigheten och Skatteverket gör gemensam tillsyn på försäljningsstället.
- **Kontrollköp** av folköl, tobak, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare utförs i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvisar sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver, det vill säga 18 år.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning kring försäljningstillståndet inleds och att nya remisser skickas till berörda myndigheter. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. En genomförd tillsyn ska dokumenteras. Om tillsynen leder till utredning

ska kommunen avsluta ärendet med ett beslut. De uppgifter som kommit fram ska kommuniceras med tillståndshavaren enligt förvaltningslagen.

Tillståndsenheten enligt delegation fastställer en plan för tillsynen där det framgår i vilken omfattning kommunen ska genomföra yttre tillsyn.

Tillsynsavgifter

Kommunen har enligt 8 kap 1 § och 2 § LTLP rätt att ta ut avgifter för tillståndsprövning och tillsyn av den som beviljats tillstånd sälja tobaksvaror. Avgifterna fastställs av Kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen enligt kommunallagen.

Remissyttranden

Enligt 5 kap 4 § LTLP kan kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande försäljningstillstånd av tobaksvaror. En sökandes personliga lämplighet prövas i vid mening. När en juridisk person ansöker om försäljningstillstånd bör lämplighetsprövning avse såväl den juridiska personen som den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen. När ansökan avser partihandel ska både Polismyndigheten och Tullverket yttra sig om lämpligheten (5 kap 4 § LTLP).

Vid en ansökan om stadigvarande tillstånd gällande försäljning av tobaksvaror inhämtas information från Polismyndigheten, Skatteverket och i vissa fall Kronofogdemyndigheten. En samlad bedömning görs i varje enskilt fall.

Polismyndighetens yttrande redovisar om den sökande finns med i belastningsregistret. I förarbetena nämns några typer av brottslighet som är särskilt allvarliga:

- brott som har anknytning till rörelsen
- ekonomisk brottslighet
- tobaksrelaterad brottslighet

Tullverket får i varje enskilt fall bedöma vilka uppgifter som ska lämnas ut.

Skatteverkets yttrande redovisar om sökanden, företaget eller de personer som har betydande inflytande i verksamheten har fullgjort sina skyldigheter mot det allmänna. Om företaget har registrerats i skattebasen för F-skatt, moms och som arbetsgivare. Om företaget och företrädarna redovisat och betalat skatter och avgifter i tid och om förskrivna deklarationer är inlämnade.

Kronofogdemyndigheten yttrande redovisar om sökanden, företaget eller personer med betydande inflytande i verksamheten förekommer med skulder eller krav i Kronofogdens register.

Egenkontroll

Enligt 5 kap 6 § och 7 § LTLP den som bedriver tillståndspliktig försäljning av tobaksvaror eller gränsöverskridande distansförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Till ansökan om tillstånd ska egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning och tillsyn bifogas. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare

Bestämmelserna i 5 kap 15 § LTLP reglerar försäljningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen i övrigt av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram. Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Försäljning av Tobaksfria nikotinprodukter

Från och med 1 augusti 2022 regleras tobaksfria nikotinprodukter genom lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter. Försäljning får ske först efter att en anmälan har gjorts till den kommun där försäljningsstället ligger.

Den som bedriver försäljningen ska utöva egenkontroll över försäljningen och hanteringen av Tobaksfria nikotinprodukter och se till att det finns ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Ändrade uppgifter ska snarast anmälas till kommunen.

Tillsyn rökfria skolgårdar

Under 2015 kom en ny verksamhet att ingå i tillsynsverksamheten i Dalslandskommunerna då det inte tidigare har gjorts någon tillsyn av rökfria skolgårdar eller skollokaler. Säffle kommun har tillsynsarbetet i annan förvaltning. Detta tillsynsarbete är omfattande och kräver inte bara tillsyn utan också förebyggande information och arbete tillsammans med alla aktörer i skolans värld. En viktig resurs i arbetet med rökfria områden är folkhälsosamordnaren i kommunen. Vid tillsyn kontrolleras att det inte röks på skolgården, att det finns skyltar om rökförbud uppsatta, att inte askkoppar finns och att skolan arbetar aktivt med tobaksfrågor m.m.

Detta arbete är inte avgiftsfinansierat.

Receptfria läkemedel

Tillståndsenheten kontrollerar verksamheter som säljer receptfria läkemedel i Dalslandskommunerna, i Säffle kommun ligger ansvaret på en annan förvaltning. Läkemedelsverket har det övergripande ansvaret för tillsyn och sanktioner av receptfria läkemedel samt följer upp de brister som kommunen rapporterar.

Vid tillsyn kontrollerar tillståndsenheten

- försäljningsstället har ett egenkontrollprogram som är anpassat efter verksamhetens behov och förutsättningar
- det finns minst en tydlig och klart synbar skylt med information om förbudet mot att sälja eller lämna ut receptfria läkemedel till den som inte har fyllt 18 år
- de läkemedel som säljs är tillåtna för försäljning i detaljhandel

Tillsynsavgifter

I Dalsland och Sjöfles tillämpas en gemensam taxa avseende ansöknings- och tillsynsavgifter. En gemensam taxa mellan kommunerna bidrar till en enhetlig och rättvis hantering av ansökningar och tillsyn. Det ligger i linje med likställighetsprincipen, där medborgare i olika kommuner behandlas på ett likvärdigt sätt vid prövning av tillstånd.

Ta kontakt med Alkohol- och Tobaksenheten för mer information, eller gå in på hemsidan www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster.

Ansökningsavgiften för stadigvarande serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd innefattar även avgift för ett kunskapsprov. Vid tillfälliga tillstånd tas avgift för kunskapsprov ut för att täcka kostnaden för personal och lokalbokning med datorer. Ett kunskapsprov i dessa fall gäller under fem år.

När det gäller tillsynsavgifter för serveringstillstånd baseras dessa på en fast del och en rörlig del. Den rörliga delen baseras på föregående årsförsäljning av alkoholdrycker, denna avgift kan alltså inte bli aktuell första året när man fått sitt tillstånd. Vid Gårdsförsäljningstillstånd är det endast en fast del.

Tillsynsavgiften för tobakstillstånd består av en fast avgift per år.

Den årliga tillsynsavgiften för både servering/tobakstillstånd betalas från och med den dagen man fått sitt tillstånd. Det innebär att första årets tillsynsavgift kan variera, eller i vissa fall helt utebli, beroende på vilken tid på året man får sitt tillstånd beviljat.

När ett företag upphör kommer en slutfaktura beräknas på den tid som tillståndet varit aktivt det året verksamheten upphör. Denna slutfaktura beräknas utifrån den fasta avgift som beslutats för respektive stadigvarande tillstånd.

Överklagande

Beslut som gäller serveringstillstånd eller tobakstillstånd kan överklagas till förvaltningsdomstolen. En skrivelse med överklagan ska skickas eller lämnas in till Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, se adress nedan. Överklagandet ska vara kommunen tillhanda senast tre veckor efter det att sökande tagit del av beslutet, eller då beslutet har anslagits i kommunen.

Kommunen ska lämnas tillfälle att yttra sig innan förvaltningsdomstolens beslut.

Dalsland & Säffles
Alkohol- och
Tobaksenhet

Kontakter

Information finns på www.mellerud.se/naringsliv-och-arbete. Se menyraden till vänster på hemsidan.

Kontakta Alkohol- och Tobaksenheten, Melleruds kommun, Box 64, 464 80 Mellerud eller per mail: alkohol.tobak@dalsland.se

För mer information och rådgivning kontakta:
Dalsland & Säffles Alkohol- och Tobaksenhet Telefon: 0530-18 146 eller 0530-18 160.

Information
2026-05-26
2026/137

Ärendebeskrivning

Då ordförande ska gå på Vårdsamverkan Fyrbodals delregionala politiska samråd ges nämnden möjlighet att komma med inspel på saker som bör lyftas under det mötet. På mötet kommer bland annat dessa ämnen behandlas:

- Nya hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser
- Samverkansplanen 2026-2027 med prioriterade områden
- Information från Vårdsamverkan Fyrbodals
- Önskemål till fördjupning nästkommande möte